

Skattescole

Af Søren Verup, dr.dk/PENGE

Skat er en så integreret og vigtig del af privatøkonomien, at det er nødvendigt at kende til de mest grundlæggende elementer i skattesystemet. Skatteskolen på dr.dk/penge er en grundlæggende indføring i skattesystemet, der for langt de fleste danskere er nok til dels at kunne forstå ideen bag skattesystemet, dels at få styr på de væsentligste indkomster og fradrag.

Skatteskolen holder sig til generelle skattemæssige forhold og har ikke alle undtagelser og særlige regler med. DR påtager sig intet ansvar for konsekvenser af dispositioner foretaget som følge af denne skattescole.

Hvis du har spørgsmål, der ligger udenfor pensummet i skatteskolen, kan du skrive til brevkassen på dr.dk/penge.

Skattesystemets filosofi

Det danske skattesystem er et såkaldt progressivt skattesystem, der betyder, at jo højere indkomst man har, jo mere betaler man i skat. Det vil sige, at man den ene side skal opgøre alle sine forskellige skattepligtige indkomster. Og på den anden side skal man finde alle de forskellige skattemæssige godkendte fradrag.

Ved at trække de to tal fra hinanden får man efter visse moderationer den skattepligtige indkomst, som så efter et sindrigt system beskattes på forskellig måde og med forskellige satser. Der er en lang række forskellige skattesatser, der beskatter forskellige dele af indkomsten inden for visse grænser. Disse satser og grænser ændres år for år. Det er den store dynamik, der betyder, at skattesystemet optræder kompliceret.

Yderligere er der et skatteloft på 59 procent - eksklusiv kirkeskat. Skatteloftet betyder, at beskatningen af den sidst tjente krone – marginalskatten – højst kan blive 59 procent - eksklusiv kirkeskatten. Hvis beskatningen beregnes til en højere sats, er det skattebetalingen til kommunen, der bliver reduceret.

Indrømmet – det er kompliceret – og det er faktisk ikke muligt for en normal uddannet person at sætte sig ned med en regnemaskine og et stykke papir og regne sin skat ud. Der skal et edb-program til. Det finder man hos skattemyndighederne på adressen

<http://www.tastselv.toldskat.dk/>.

Indkomst

Skattepligtig indkomst er for almindelige lønmodtagere opdelt i personlig indkomst og kapitalindkomst.

Den **personlige** indkomst er opdelt i to grupper:

1. Personlig indkomst, der betales arbejdsmarkedsbidrag af. Hvilket er løn, honorarer og personalegoder, der er A-indkomst, det vil sige fri bil og telefon og så videre, samt visse helt særlige pensionslignende ydelser, der udbetales direkte fra en tidligere arbejdsgiver. Af disse indkomster skal der foruden indkomstskat, betales arbejdsmarkedsbidrag på 8 procent og bidrag til den Særlige Pensionsfond på 1 procent - i alt 9 procent.
2. Personlig indkomst, der **ikke** skal betales arbejdsmarkedsbidrag af, det er pensioner, dagpenge, underholdsbidrag, kontanthjælp, udledning fra legater og lignende.

Alle disse beløb lægges sammen til den ene del af den skattepligtige indkomst. Desuden beregner skattemyndigheder om det, i løbet af året opkrævede arbejdsmarkedsbidrag, svarer til det beløb som bliver beregnet i forbindelse med slutopgørelsen. Forskellen bliver enten opkrævet eller betalt tilbage.

Kapitalindkomst

Almindelig kapitalindkomst er alle former for renteindtægter, lejeindtægt for værelser udlejet fra egen bolig, over/underskud ved skibsanparter med mere. I forbindelse med udlejningen af værelser i egen bolig er der en skattefri bundgrænse på 7000 kroner.

Hvis den samlede kapitalindkomst er negativ, giver beløbet et fradrag i den skattepligtige indkomst. Hvis kapitalindkomsten er positiv bliver beløbet lagt oveni den øvrige skattepligtige indkomst.

Det betyder, at der for visse dele af den positive kapitalindkomst, hvilket især er renteindtægter, kan resultere i, at hvis skatteyderen betaler topskat, så kan beskatningen af kapitalindkomsten blive 59 procent. Modsat kan fradragsværdien ved negativ kapitalindkomst maksimalt blive cirka 37,5 procent for en gennemsnits kommune.

Denne manglende symmetri i beskatningen af kapitalindkomst er tilsigtet af politikerne. Folketinget ønsker, at positiv kapitalindkomst kan beskattes op til 59 procent, mens negativ kapitalindkomst – ofte renteudgifter - højst kan give en fradragsværdi på cirka 37,5 procent. Motivet for denne asymmetri er, at Folketinget ønsker at reducere fordelene ved at låne penge i forhold til tidligere tider.

Aktieindkomst

Indkomst fra aktieudbytte og skattepligtige avancer fra salg af aktier og investeringsforeningsbeviser beskattes som aktieindkomst. Aktieindkomster beskattes op til en grænse på 38.500 kroner (2001-satser) med 28 procent. For ægtefæller er grænsen det dobbelte. Aktieindkomst herover beskattes med 43 procent.

Danske aktieselskaber tilbageholder normalt og automatisk 25 procent i forbindelse med udbetalingen af udbytte. I forbindelse med slutopgørelsen reguleres ekstra skatten på tre procent eller mere.

Derimod skal man lave en særskilt opgørelse og løbende føre et meget detaljeret regnskab over gevinster og tab ved salg af aktier og investeringsforeningsbeviser/fonde, som man enten har ejet mindre end tre år, eller hvis man på salgstidspunktet har en samlet beholdning af aktier investeret for frie midler på mere end 121.400 kroner (2001-satser). Man har ret til at fratække realiserede tab i andre gevinster fem år frem. Ægtefæller beskattes under et med den dobbelt grænse.

Vær i øvrigt opmærksom på, at skattesalg, det vil sige hurtigt salg og genkøb af den samme aktie med det formål at realisere et tab eller en gevinst, muligvis ikke godkendes af skattemyndighederne, hvis det sker for hurtigt efter hinanden. For at være på den sikre side, bør der gå mindst et par dage, idet man da over for skattemyndighederne kan argumentere for, at der dels er sket en reel handel, dels at man har været udsat for en reel kursrisiko.

Fradrag

Fradragene kan opdeles i tre grupper: Fradrag i den personlige indkomst, fradrag i kapitalindkomsten og de ligningsmæssige fradrag.

Fradrag i den personlige indkomst

Fradrag i den personlige indkomst er primært fradrag som følge af indbetalinger på pensionsordninger, der ikke administreres af arbejdsgiveren. Det vil sige kapitalpension, rateopsparing eller livrente hos et pengeinstitut eller pensions- og forsikringselskab, som man selv har oprettet uafhængigt af arbejdsgiveren.

Værdien af fradragene er forskellige. Hvis man indskyder penge på en kapitalpension betyder det, at der maksimalt kan gives fradrag op til og med mellemskatten. Det betyder, at hvis man tjener mere end 276.900 kroner (2001-satser) inklusiv positiv nettokapitalindkomst så giver et indskud på en kapitalpension alene fradrag i mellemskatten, hvilket giver en værdi af fradraget på cirka 43,5 procent for en gennemsnitskommune.

Derimod giver indskud på rateopsparing og livrente fradrag i topskatten. Det betyder, at hvis man tjener over 276.900 kroner (2001-satser) inklusiv positiv nettokapitalindkomst, så er værdien af fradraget cirka 59 procent.

Hvis man ikke har personlig indkomst, gives der ikke fradrag på indbetalinger på pensionsordninger.

Fradrag i kapitalindkomsten

Alle former for renteudgifter, der som udgangspunkt er betalt i skatteåret, kan fratrækkes i kapitalindkomsten. Det vil sige renteudgifter til lån i pengeinstitutter, realkreditselskaber, renteudgifter på pantebreve og private lån samt renteudgifter til statslige og statsgaranterede studielån, der er under tilbagebetaling.

Vær i øvrigt ekstra opmærksom på også at fratække renteudgifter på studielån, der er løbet på inden tilbagebetalingen begyndte. Studiets renteudgifter skal tælles sammen og deles ud over de år, hvor man betaler tilbage på lånet. der er forskellige modeller som Finansstyrelsen accepterer. Lav for eksempel en beregning det år tilbagebetalingen begynder og et lille regnskab over de løbende ekstra rentefradrag.

Skattemæssige tab, der er realiseret i forbindelse med salg af aktier og investeringsforeninger/fonde kan **kun** fratrækkes i tilsvarende gevinster. Tabet skal opføres under aktieindkomst.

Ligningsmæssige fradrag

Ligningsmæssige fradrag fratrækkes i beregningsgrundlaget for kommune, amts og kirkeskatten og omfatter alle øvrige fradrag som for eksempel befordring til og fra arbejde, arbejdsløshedskontingent og kontingent af fagforeninger samt bidrag til efterlønsordning. Plus underholdsbidrag og børnebidrag, gaver til særlige velgørende foreninger, og øvrige lønmodtager udgifter. Desuden har børnedagplejere og fiskere særlige fradrag.

Fra 2002 vil kun ligningsmæssige fradrag, der overstiger 40.000, blive fradraget i bundskatten. Ellers fradrages der kun i kommune-, amts- og kirkeskatten, hvilket giver en skattemæssig værdi af fradraget på cirka 32 procent. Grænsen stiger til 60.000 kroner 2003, 80.000 kroner i 2004 og 100.000 kr. i 2005. Herefter bortfalder overgangsordningen.

Befordring

Befordring til og fra arbejde kan fratrækkes efter følgende regler: Hvis der er mindre end 25 km til og fra arbejdspladsen, er der intet fradrag. For det antal kilometer, der ligger udover 24 km, kan man fratække 158 øre pr. kilometer op til i alt 100 km. Over 100 km kan der fradrages 79 øre pr. km.

Vejen mellem arbejde og hjem er den almindelige transportvej med bil uanset hvilket transportmiddel man bruger. Man kan beregne afstanden via en ruteplanlægger hos www.krak.dk eller www.geostar.dk. Det normale antal arbejdsdage er 220 dage om året.

Ved rejse over Storebælt kan pendlere i bil fratække 90 kroner, hver gang de passerer. For pendlere i kollektive transportmidler kan der fratækkes 15 kroner hver gang. Dertil lægges antallet af kilometer. Reglerne gælder 2002 med.

Der er ikke særligt fradrag for pendlere over Øresundsbroen.

Arbejdsløshedskontingent mm.

Udgifter til kontingent for medlemsskab af en arbejdsløshedskasse, kontingent til fagforeninger samt kontingent til efterlønsbidraget kan fradrages.

Underholdsbidrag og børnebidrag

Underholdsbidrag og børnebidrag fra fratækkes. Børnebidraget skal dog være på minimum 1260 kroner om året, før det er fradragsberettiget. Børnebidrag til børn over 18 år kan ikke fradrages.

Underholdsbidraget beskattes om personlig indkomst hos den tidligere ægtefælle, der modtager det.

For børnebidrag beskattes de første 10.980 kroner, der udgør normalbidraget, ikke. Den del af børnebidraget, der ligger udover, beskattes hos barnet. Hvis barnet skal have sit eget skattekort, kan man opgive det skattepligtige børnebidrag, der så fratækkes i beløbet på frikortet.

Øvrige lønmodtagerudgifter

Øvrige lønmodtagerudgifter er lidt en rodekasse for forskellige fradrag, der knytter sig ens arbejde. Der er en bundgrænse på 4.400 kroner, der fratækkes i udgifter, inden fradraget påføres.

Der skal være tale om udgifter, der er nødvendige og knytter sig direkte til ens arbejde. Udgifterne skal gå til at erhverve, sikre eller vedligeholde indkomsten.

I praksis betyder det, at lønmodtagere kun undtagelsesvis kan fratække udgifter til fortæring, beklædning, arbejdsværelse, computer, faglitteratur og lignende. Disse udgifter er som hovedregel private, selvom de knytter sig til arbejdet.

Udgifter til dobbelt husførelse og flytteudgifter som følge af ens arbejde kan fratækkes, hvis de er nødvendige for at opretholde indkomsten. Kursusudgifter kan fratækkes, hvis kurset har et klart fagligt formål. Desuden kan rejseudgifter, der ikke betales af arbejdsgiveren fratækkes, hvis udgifterne direkte er relateret til arbejdet. Det samme kan telefonudgifter, dog kan abonnementsudgiften ikke fratækkes. I tvivlstilfælde bør man spørge de lokale skattemyndigheder.

Det gælder for alle disse lønmodtagerudgifter, at man skal kunne dokumentere dem med kvitteringer, billetter og lignende.

Gaver til foreninger

Gaver til foreninger, stiftelser, institutioner med mere kan fratækkes, hvis det drejer sig om almenvelgørende og almennyttige foreninger, hvis penge bruges af en større kreds af mennesker. Skattemyndighederne har en liste over godkendte foreninger.

Man kan maksimalt fratække 5000 kroner, hvor de første 500 kroner ikke kan medregnes. Gaven til den enkelte forening skal minimum være på 500 kr. for at give fradrag.

Ejendomsværdiskat

Ejer man fast ejendom, som man selv bor i, skal man betale ejendomsværdiskat. Skatten beregnes udenfor selve opgørelsen over indkomstskatterne, men den opkræves sammen med de øvrige indkomstskatter.

Beregning:

For boliger købt efter den 1. juli 1998 beskattes den del af den offentlige ejendomsværdi, der i 2001 ligger under 2.894.000, med 1,0 procent. Den del af ejendomsværdien, der ligger udover grænsen, beskattes med 3,0 procent.

For boliger købt før den 1. juli 1998 gives der først et nedslag på 0,2 procent af ejendomsværdien. Dernæst gives der desuden et nedslag på 0,4 procent af ejendomsværdien, dog maksimalt 1200 kroner.

Som følge af VK-regeringens løfte om skattestop fastfryses ejendomsværdiskatten på niveauet for 2001. Det vil sige, at ingen boligejere kommer til at betale mere i ejendomsværdiskat i 2002 end de gjorde i 2001.

Beregning af skatten

Den nemmeste måde at beregne skatten på er ved at indtaste sine tal på Told og Skats webside. Det sker på adresse: <http://www.tastselv.toldskat.dk/servlet/Beregn01.Beregn01Servlet/>

Skattesystemet er skruet sammen af en lang række skatter: Kommuneskat, amtsskat, bundskat, mellemskat, topskat og kirkeskat, desuden er der ejendomsværdiskat og særlige beskatning af aktieindkomst.

I korte træk beregnes skatten ved, at den skattepligtige indkomst beregnes som summen af den personlige indkomst (minus Arbejdsmarkedsbidrag og Særlig Pensionsopsparing 8+1 procent) +/- kapitalindkomst minus de ligningsmæssige fradrag. Men de forskellige indkomster beskattes forskelligt

Frikort

Der er for alle personer over 18 år en skattefri bundgrænse på 33.400 kroner. For personer under 18 år er bundgrænsen, frikortet, på 24.800 kroner.

Bundskatter

Skattepligtig indkomst derudover beskattes først og fremmest med kommune, amtsskat og bundskat. Hvis man er medlem af folkekirken lægges kirkeskatten oveni (ind- og udmeldelse sker på det lokale kirkekontor). Den samlede skattesats for disse fire skatter er cirka 37,5 procent for en gennemsnitlig kommune.

Mellemskat

Hvis man har en personlig indkomst plus positiv nettokapitalindkomst på mere end 177.900 kroner (2001-satser) lægges mellemskatten på 6 procent oven i.

Topskat

Hvis man yderligere har en indkomst plus positiv nettokapitalindkomst på mere end 276.900 kr. (2001-satser) lægges topskatten på 15 procent til.

Skatteloft

Visse kommuner og amter har tilsammen så høje skattesatser, at den samlede sats, for borgere, der tjener mere end 276.900 kroner (2001-satser) kommer over 59 procent. Hvis det sker træder skatteloftet i kraft, hvorved man maksimalt kommer til at betale 59 procent eksklusiv kirkeskat. Det er så skattebetalingen til kommunen, der bliver reduceret.